

HANS FALLADA

ΚΑΙ ΤΩΡΑ,
ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΕΛΗΣ

GUTENBERG
ORBIS LITERÆ

EDITIO MINOR

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ;

HANS FALLADA

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΕΛΗΣ

ΕΠΙΜΕΤΡΟ
HERBERT SCHWENK
(Μετάφραση: Κώστας Κουτσουρέλης)

EDITIO MINOR

GUTENBERG ORBIS LITERÆ

Τόσο συγκινητικό, τόσο άστεϊο, τόσο πικρό... Δεν ἔχω ξαναδιαβάσει κάτι τόσο ἔλκυστικό.

THOMAS MANN

Εὐρωπαϊκὴ κρίση, ἀνεργία, πτωχεύσεις; Καθόλου περίεργο πού τὸ *Καὶ τώρα, ἀνθρωπάκο;* γνωρίζει νέα ἐπιτυχία.

FRANKFURTER ALLGEMEINE

Ἔνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐντυπωσιακὰ στοιχεῖα τοῦ βιβλίου εἶναι οἱ παραλληλισμοὶ πού μποροῦν νὰ γίνουν μὲ τὸ σήμερα.

DIE WELT

Αὐτὸ πού ἦταν γιὰ τὸν 18ο αἰώνα *Τὰ Πάθη τοῦ Νεαροῦ Βέρθερου* εἶναι γιὰ τὸν 20ὸ τὸ *Καὶ τώρα, ἀνθρωπάκο;*

DIE ZEIT

Τὸ μυθιστόρημα ποὺ ἔκανε τὸν Φά-
λαντα διάσημο ἀπὸ τὴ μία μέρα στὴν
ἄλλη.

LA REPUBLICA

Σὲ κάθε οἰκονομικὴ κρίση ἑκατομμύ-
ρια μικροὶ «Πίνεμπεργκ», ὅπως λέ-
γεται ὁ ἥρωας τοῦ Φάλαντα, ρωτοῦν:
Καὶ τώρα, ἀνθρωπάκο;

LIBERATION

Βερολίνο, 1930-1932. Στὸ ἀποκο-
ρύφωμα τῆς μεγάλης κρίσης, λίγο
προτοῦ οἱ ἐθνικοσοσιαλιστὲς καὶ ὁ
Χίτλερ ἀνέλθουν στὴν ἐξουσία: ὁ
ἀγώνας τῶν μικρῶν ἀνθρώπων γιὰ
τὴν ἐπιβίωση. Τὸ *opus magnum*
τοῦ Χὰνς Φάλαντα μᾶς προσφέρει
ἴσως τὴ ζωντανότερη περιγραφή
πὸ διαθέτουμε τῆς πρωσσικῆς
μεγαλούπολης, ἓνα κοινωνικὸ πα-
νόραμα τῆς ἤδη τραυματισμένης
ἀκμῆς της λίγο προτοῦ καταποντι-
στεῖ στὰ ἐρείπια τοῦ Β΄ Παγκοσμίου
Πολέμου.

Διαβάστε ἓνα ἀπόσπασμα

*Ὁ Πίνεμπεργκ μαθαίνει ἓνα νέο
γιὰ τὸ Μανάρι του καὶ παίρνει
μιὰ μεγάλη ἀπόφαση*

ΕΙΝΑΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ καὶ πέντε. Μόλις τώρα τὸ πῆρε εἴδηση ὁ Πίνεμπεργκ. Αὐτὸς ὁ ἐμφανίσιμος ξανθὸς νεαρὸς στέκεται μπροστὰ στὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Ρότενμπαουμ 24 καὶ περιμένει. Εἶναι λοιπὸν ἤδη τέσσερις καὶ πέντε καὶ στὶς τέσσερις παρὰ τέταρτο ὁ Πίνεμπεργκ εἶχε ραντεβουὸ μὲ τὸ Μανάρι. Ὁ Πίνεμπεργκ ξαναβάζει τὸ ρολοὶ στὴν τσέπη καὶ κοιτάζει τώρα μιὰ πινακίδα κρεμασμένη στὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ τῆς ὁδοῦ Ρότενμπαουμ. Διαβάζει:

ΔΡ ΣΕΣΑΜ

Γυναικολόγος

ῥΩρες ἐπισκέψεων: 9-12 & 16-18

Ὅρίστε μας! Καὶ εἶναι ἤδη τέσσερις καὶ πέντε. Ἄν ἀνάψω τώρα ἓνα τσιγάρο, φυσικὰ τὸ Μανάρι θὰ φανεῖ ἀμέσως στὴ γωνιά τοῦ δρόμου. Καλύτερα νὰ τ' ἀφήσω. Ἐτσι κι ἀλλιῶς, σήμερα πάλι θὰ τ' ἀκουμπήσουμε χοντρά.

Παίρνει τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὴν πινακίδα. Ἡ ὁδὸς Ρότενμπαουμ ἔχει μιὰ μόνον σειρὰ σπιτιῶν, στὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ ἀμαξιτοῦ, στὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς λωρίδας τοῦ πρασίνου, στὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς προκυμαίας κυλᾶ ὁ Στρέλα, ἤδη στὸ σημεῖο αὐτό, λίγο προτοῦ ἐκ-

βάλει στη Βαλτική, είναι αρκετά πλατύς. Ένα δροσερό αεράκι φυσᾷ ἀπὸ κεῖ, οἱ θάμνοι κάνουν νεύματα μὲ τὰ κλαδιά τους, τὰ δέντρα θροῖζουν ἑλαφρά.

Ἔτσι θὰ ἔπρεπε νὰ ζοῦμε, σκέφτεται ὁ Πίνεμπεργκ. Αὐτὸς ὁ Σέσαμ θὰ ἔχει σίγουρα ἑφτὰ δωμάτια. Θὰ βγάζει ἓνα κάρο λεφτά. Πρέπει νὰ πληρώνει ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐνοίκια... διακόσια, τριακόσια μάρκα; Δὲ βαριέσαι, δὲν ἔχω ἰδέα. — Τέσσερις καὶ δέκα.

Ὁ Πίνεμπεργκ ψάχνει στὴν τσέπη του, παίρνει ἀπὸ τὴν ταμπακιέρα ἓνα τσιγάρο καὶ τὸ ἀνάβει.

Ἀπὸ τὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου τὸ Μανάρι καταφθάνει σὰν σίφουνας μὲ τὴν πλισὲ λευκὴ φούστα της, τὸ μπλουζάκι της ἀπὸ ἄγριο μετάξι, χωρὶς καπέλο, μὲ τὸ ξανθὸ κεφάλι της ἀναμαλλιασμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

«Καλησπέρα, Μικρέ. Δὲ γινόταν νωρίτερα. Ἡ Μπουρμάιστερ ἦταν σήμερα ἰδιαίτερος περίεργη. Θύμωσες;»

«Οὔτε κατὰ διάνοια. Μόνο ποὺ θὰ χρειαστεῖ νὰ περιμένουμε ἀτέλειωτες ὥρες. Ἀπὸ τότε ποὺ εἶμαι ἐδῶ, μπῆκαν μέσα τουλάχιστον τριάντα ἄτομα».

«Ἀποκλείεται νὰ πῆγαν ὅλοι στὸν γιατρό. Κι ἐξᾴλου, ἐμεῖς ἔχουμε κλείσει ραντεβού».

«Βλέπεις! Τελικὰ καλὰ κάναμε ποὺ κλείσαμε ραντεβού».

«Καὶ βέβαια καλὰ κάναμε. Ἐσὺ φυσικὰ ἔχεις πάντα δίκιο, Μικρέ!» Καὶ μπροστὰ στὴν ἐξώπορτα παίρνει τὸ κεφάλι του μέσα στὰ δυὸ της χέρια καὶ τοῦ ρίχνει ἓνα ρουφηχτὸ φιλί. «ᾠ Θεέ μου, πόσο εὐτυχισμένη εἶμαι ποὺ σὲ ξαναβρίσκω, Μικρέ. Σκέψου, σχεδὸν δεκατέσσερις μέρες!»

«Ναί, Μανάρι», ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. «Καὶ δὲν εἶμαι μουτρωμένος».

Ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ μὲς στὸ μισοσκοτάδο τοῦ διαδρόμου ἐμφανίζεται μπροστὰ τους ἓνα λευκὸ φάντασμα ποὺ φωνάζει: «Βιβλιάρια ἀσθeneίας!»

«Μὰ ἀφῆστε πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους νὰ μποῦν μέσα», λέει ὁ Πίνεμπεργκ καὶ σπρώχνει τὸ Μανάρι μπροστά του γιὰ νὰ μπεῖ. «Ἐξάλλου, ἐρχόμαστε ὡς ἰδιῶτες. Ἐχῶ κλείσει ραντεβού. Τ' ὄνομά μου εἶναι Πίνεμπεργκ».

Στὸ ἄκουσμα τῆς λέξης «ἰδιῶτες», τὸ φάντασμα σηκώνει τὸ χέρι καὶ ἀνάβει τὸ φῶς τοῦ διαδρόμου. «Ὁ γιατρὸς ἔρχεται ἀμέσως. Μιά στιγμή παρακαλῶ. Περάστε ἐδῶ παρακαλῶ».

Κατευθύνονται πρὸς τὴν πόρτα καὶ περνοῦν μπροστά ἀπὸ μιὰν ἄλλη μισάνοιχτη. Εἶναι ἡ συνήθης αἴθουσα ἀναμονῆς ὅπου μοιάζει νὰ κάθονται καὶ τὰ τριάντα ἄτομα πού εἶδε ὁ Πίνεμπεργκ νὰ περνοῦν ἀπὸ μπροστά του. Κοιτάζουν ὅλοι πρὸς τὸ μέρος τους καὶ ἀκούγεται ἓνας βόμβος ἀπὸ φωνές: «Δὲν εἶναι δυνατόν!» — «Ἐμεῖς ἐδῶ περιμένουμε ἤδη πολλή ὥρα!» — «Γιατί πληρώνουμε τίς ἀσφαλιστικές μας εἰσφορές!» — «Καὶ περισσότερο ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ψευτοαριστοκράτες!»

Στὴν πόρτα ἐμφανίζεται ἡ νοσοκόμα: «Μὰ ἐπιτέλους, κάντε μόνο λίγη ἡσυχία! Ἐνοχλεῖτε τὸν γιατρό! Δὲν εἶναι αὐτὸ πού νομίζετε. Εἶναι ὁ γαμπρὸς τοῦ γιατροῦ μὲ τὴ γυναίκα του, ἔτσι δὲν εἶναι;»

Ὁ Πίνεμπεργκ χαμογελᾷ κολακευμένος, τὸ Μανάρι γυρίζει τὸ κεφάλι της πρὸς τὴν ἄλλη πόρτα. Γιὰ λίγο ἐπικρατεῖ σιωπή.

«Ἄντε τώρα, μόνο γρήγορα!» ψιθυρίζει ἡ νοσοκόμα καὶ σπρώχνει τὸν Πίνεμπεργκ μέσα. «Αὐτοὶ οἱ κοινοὶ ἀσφαλισμένοι εἶναι πολὺ καλομαθημένοι.* Μὲ τὰ ψίχουλα πού δίνει τὸ Ταμεῖο τους, τί νομίζουν...»

Κλείνει ἡ πόρτα καὶ ὁ Μικρὸς καὶ τὸ Μανάρι κολυμποῦν μέσα σὲ κόκκινη πορφύρα.

«Σίγουρα εἶναι τὸ ἰδιωτικὸ του σαλόνι», λέει ὁ Πίνεμπεργκ. «Πῶς σοῦ φαίνεται; Σοῦ ἀρέσει; Ἐγὼ τὸ βρίσκω φοβερὰ παλιομοδίτικο».

«'Εγὼ τὸ βρίσκω φρικαλέο», ἀπαντᾷ τὸ Μανάρι.
«Κι ἐμεῖς κοινοὶ ἀσφαλισμένοι εἴμαστε. Κάπως ἔτσι
μαθαίνουμε πῶς μιλοῦν γιὰ μᾶς στὰ ἰατρεῖα».

«Τί ἐκνευρίζεσαι;» ρωτᾷ ἐκεῖνος. «'Αφοῦ ἔτσι εἶ-
ναι. 'Εμᾶς τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους μᾶς κάνουν ὅ,τι
θέλουν».

«Θυμώνω ὅμως...»

Ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ ἐμφανίζεται μιὰ ἄλλη νοσο-
κόμα. «Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Πίνεμπεργκ; Ὁ γιατρὸς
παρακαλεῖ νὰ κάνετε λίγη ὑπομονή, στὸ μεταξὺ μπο-
ρῶ νὰ σᾶς ζητήσω τὰ στοιχεῖα σας;»

«Παρακαλῶ», λέει ὁ Πίνεμπεργκ, καὶ πρὶν προ-
λάβει νὰ ὀλοκληρώσει τὸν ρωτᾷ: «'Ετῶν;»

«Εἰκοσιτριῶν».

Καὶ συνεχίζει: «Ὄνομα: Γιοχάνες». — Καὶ κομ-
πιάζοντας λίγο: «Λογιστής».

Καὶ μὲ περισσότερη ἀνεση: «Ἦμουν πάντα ὑγιής.
Μόνο οἱ συνηθισμένες παιδικές ἀσθένειες, ἀπ' ὅσο ξέ-
ρω, καὶ οἱ δύο ὑγιεῖς». Κομπιάζοντας πάλι: «Ναί, ἡ
μητέρα ζεῖ ἀκόμα, ὁ πατέρας ὄχι. Δὲ μπορῶ νὰ σᾶς
πῶ ἀπὸ τί πέθανε».

Καὶ τὸ Μανάρι:

«Εἰκοσιδύο — Ἔμα».

Τώρα εἶναι ἐκεῖνη ποὺ κομπιάζει: «Τὸ γένος Μέρ-
σελ. Ὑγιέστατη. Καὶ οἱ δύο γονεῖς ἐν ζωῇ. Καὶ οἱ δύο
ὕγιεῖς».

«Μιά στιγμή ἀκόμη, παρακαλῶ. Σὲ λίγο ὁ γιατρὸς
θὰ εἶναι ἐλεύθερος».

«Τί ἐξυπηρετοῦν ὅλ' αὐτά;» γκρινιάζει ἐκεῖνος μό-
λις ἐκλείσει ἡ πόρτα. «'Ενῶ θέλουμε μόνο...»

«Δὲ σοῦ ἄρεσε ποὺ εἶπες λογιστής».

«Κι ἐσὺ ὅτι εἶσαι τὸ γένος Μέρσελ!» Γελᾷ. «'Εμα
Πίνεμπεργκ, χαϊδευτικὰ Μανάρι, τὸ γένος Μέρσελ.
'Εμα Πίν...»

«Σταμάτα! ὦ Θεέ μου, Μικρέ, πρέπει νὰ πάω ὀπωσδήποτε στὴν τουαλέτα. Ἔχεις ἰδέα ποῦ μπορεῖ νὰ εἶναι;»

«Πάντα ἡ ἴδια ἱστορία μαζί σου... Ἄς πῆγαινες πρὶν».

«Μὰ πῆγα, Μικρέ. Ἀλήθεια, πῆγα. Στὴν Πλατεία τοῦ Δημαρχείου, γιὰ μιὰ δεκάρα ὀλόκληρη. Ἀλλὰ ἔταν εἶμαι ἐκνευρισμένη...»

«Μανάρι, συγκρατήσου λίγο... Ἄν πραγματικὰ μᾶς καλέσουν τὴ στιγμή ποῦ ἐσύ...»

«Μικρέ, πρέπει...»

«Παρακαλῶ, περάστε», ἀκούγεται μιὰ φωνή. Ὁ Ἰακωβὸς γιαντὸς Σέσαμ, γιὰ τὸν ὁποῖον ἡ μισὴ πόλη καὶ τὸ ἕνα τέταρτο τῆς περιοχῆς ψιθυρίζει πὼς ἔχει μεγάλη, κάποιον λένε μάλιστα: χρυσὴ καρδιά. Ὅπως καὶ νὰ ἔχει, ἔχει γράψει μιὰ ἐκλαϊκευμένη μπροσούρα γιὰ τὰ σεξουαλικὰ προβλήματα, κι αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποῦ πῆρε τὸ θάρρος ὁ Πίνεμπεργκ νὰ τοῦ γράψει καὶ νὰ κλείσει ραντεβού γιὰ τὸν ἴδιο καὶ γιὰ τὸ Μανάρι.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ δόκτωρ Σέσαμ στέκεται στὴν πόρτα καὶ λέει: «Παρακαλῶ, περάστε».

Ὁ Πίνεμπεργκ τὸν κοιτάζει ντροπαλὰ τὴ στιγμή ποῦ περνᾷ ἀπὸ δίπλα του: ἕνας ἄντρας ποῦ καθημερινὰ ἔχει νὰ κάνει μὲ τέτοια πράγματα, ἕνας ἄντρας στὸν ὁποῖον ἔρχονται ὅλες οἱ γυναῖκες.

Τὸ Μανάρι σκέφτεται: Φαίνεται σὰν ἕνας στοργικὸς μπαμπᾶς, σὰν καλὸς ἀλλὰ κουρασμένος πατέρας. Ἐγὼ θὰ τὸν ἄφηνά μιὰ φορὰ νὰ κοιμηθεῖ μέχρι νὰ χορτάσει ὕπνο.

«Μοῦ γράψατε, κύριε Πίνεμπεργκ», λέει ὁ δόκτωρ Σέσαμ καὶ ψάχνει τὴν ἐπιστολὴ πάνω στὸ γραφεῖο του. «Δὲ θέλετε νὰ ἀποκτήσετε ἀμέσως παιδιὰ ἐπειδὴ δὲ σᾶς φτάνουν τὰ χρήματα».

«Ναί», λέει ὁ Πίνεμπεργκ φοβερὰ ἀμήχανος.

«Εσεῖς πηγαίνετε νὰ ξεντυθεῖτε, μὴ βγάλετε ὅλα τὰ ροῦχα σας», λέει ὁ γιατρός στὸ Μανάρι καὶ συνεχίζει: «Ὡστε θέλετε νὰ μάθετε τὸν πλέον ἀσφαλὴ τρόπο προστασίας. Τὸν πλέον ἀσφαλὴ ποὺ ὑπάρχει...» Χαμογελᾷ σκεφτικὸς πίσω ἀπὸ τὰ ἐπίχρυσα γυαλιά του.

«Διάβασα στὸ βιβλίο σας», λέει ὁ Πίνεμπεργκ, «γι' αὐτὰ τὰ διαγράμματα...»

«Τὰ διαγράμματα», διόρθωσε ὁ γιατρός, «ναί, ἀλλὰ δὲν ταιριάζουν σὲ ὅλες τὶς γυναῖκες. Κι ὕστερα, εἶναι καὶ περίπλοκα. Θὰ ἔχει ἡ σύζυγός σας τὴν ἐπιδεξιότητα...»

Σηκώνει τὸ βλέμμα του νὰ τὴ δεῖ. Ξεντύθηκε, ἀλλὰ ὄχι ἐντελῶς, ἔβγαλε μόνον τὴ φούστα καὶ τὴ μπλούζα καὶ στέκεται ἐκεῖ ὄρθια μὲ τὶς λεπτές της γάμπες. Οἱ ὤμοι της εἶναι τόσο δυνατοὶ καὶ φαρδεῖς. «Πᾶμε τώρα δίπλα», λέει ὁ γιατρός. «Δὲ χρειάζοταν νὰ βγάλετε τὴ μπλούζα σας, νεαρή μου κυρία».

Τὸ Μανάρι γίνεται κατακόκκινο.

«Ἀφῆστε τὴν τώρα ἐκεῖ ποὺ εἶναι κι ἐλάτε. Μιὰ στιγμή μόνον, κύριε Πίνεμπεργκ».

Περνοῦν κι οἱ δύο τους στὸν διπλανὸ θάλαμο. Ὁ Πίνεμπεργκ τοὺς ἀκολουθεῖ μὲ τὸ βλέμμα. Μὲ ὄλο του τὸ μπόι, ὁ δόκτωρ Σέσαμ δὲ φτάνει οὔτε μέχρι τοὺς ὤμους τοῦ Μαναριοῦ, κι ἔτσι μὲ τὰ ἐσώρουχα, τὸ Μανάρι φαίνεται ἀκόμα πιὸ ψηλὴ. Ἀκόμα μιὰ φορὰ ὁ Πίνεμπεργκ διαπιστώνει πὼς εἶναι ὑπέροχη, τὸ καλύτερο κορίτσι τοῦ κόσμου, μία καὶ μοναδική. Αὐτὸς δουλεύει στὸ Ντούχεροβ* κι ἐκεῖνη ἐδῶ στὸ Πλάτς,* τὴν βλέπει τὸ πολὺ κάθε δύο ἐβδομάδες, γι' αὐτὸ καὶ ἡ γοητεία ποὺ τοῦ ἀσκεῖ εἶναι ἀκόμα ἔντονη καὶ ὁ πόθος του ἀμείωτος.

Ἀπὸ δίπλα ἀκούει τὸν γιατρὸ νὰ ρωτᾷ κάτι χαμηλόφωνα, ἓνα ἐργαλεῖο νὰ χτυπᾷ στὸ χεῖλος ἑνὸς δοχείου, τὸν γνωρίζει αὐτὸν τὸ θόρυβο ἀπὸ τὸν ὀδοντίατρο, δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστος.

Ξαφνικά πετάγεται ὄρθιος, δὲν ἀναγνωρίζει αὐτὴ τὴ φωνὴ πού βγαίνει ἀπὸ τὸ Μανάρι — πολὺ δυνατὰ, σχεδὸν οὐρλιάζοντας, τὴν ἀκούει πού λέει πολὺ καθαρὰ: «Ὁχι, ὄχι, ὄχι!» Καὶ πάλι: «Ὁχι!» Στὴ συνέχεια πιὸ σιγὰ, ἀλλὰ ἀκούει αὐτὸ πού λέει: «ὦ Θε μου!»

Ὁ Πίνεμπεργκ κάνει τρία βήματα πρὸς τὴν πόρτα — τί συμβαίνει; Τί μπορεῖ νὰ σημαίνει αὐτό; Ἄλλὰ τώρα μιᾶ πάλι ὁ γιατρός, ἀδύνατο νὰ καταλάβει τί λέει, καὶ ξανακάνει θόρυβο μὲ τὸ ἐργαλεῖο του.

Κι ὕστερα, μακρὰ σιωπὴ.

Εἶναι μιὰ μέρα τοῦ μεσοκαλόκαιρου, κατὰ τὰ μέσα Ἰουλίου, ὁ ἥλιος λάμπει ὑπέροχα. Ὁ οὐρανὸς ἔξω εἶναι βαθυγάλανος, κάποια κλαριά μπαίνουν ἀπὸ τὸ παράθυρο, τὰ ἀναδεύει ἡ θαλασσινὴ αὔρα. Ὁ Πίνεμπεργκ ἀναθυμᾶται ξαφνικά ἓνα παλιὸ παιδικὸ τραγουδάκι:

*Ἀγέρα φύσα, ἀγέρα λύσσα,
μὰ τοῦ παιδιοῦ μου τὸ κασκέτο ἄσ' το ἐσύ!
Ἀγέρα φύσα, ἀγέρα λύσσα —
νά 'σαι γλυκὸς μὲ τὸ καλὸ μου τὸ παιδί.*

Οἱ ἄλλοι στὴν αἴθουσα ἀναμονῆς ἔπιασαν τὴν κουβέντα. Ὁ χρόνος ἀναμονῆς τοὺς φαίνεται πολὺς. Θὰ 'θελα νὰ 'χα τίς δικές σας ἔγνοιες, τίς δικές σας ἔγνοιες...

Βγαίνουν κι οἱ δύο. Ὁ Πίνεμπεργκ ρίχνει ἓνα βλέμμα στὸ Μανάρι, ἔχει τόσο μεγάλη μάτια, σὰ νὰ μεγάλωσαν ἀπὸ τὸν τρόμο. Εἶναι χλομὴ ἀλλὰ τοῦ χαμογεῶν, στὴν ἀρχὴ στενοχωρημένη, στὴ συνέχεια τὸ χαμόγελο ἀπλώνεται σ' ὅλο της τὸ πρόσωπο καὶ γίνετα ὅλο καὶ πιὸ πλατύ, ὅλο καὶ πιὸ ἀνθηρό...

Ὁ γιατρός σὲ μιὰ γωνιὰ πλένει τὰ χέρια του. Λοξοκοιτᾷ τὸν Πίνεμπεργκ. Κι ὕστερα τοῦ λέει βιαστικά: «Λίγο ἄργα, κύριε Πίνεμπεργκ, γιὰ ἀντισύλληψη. Ἡ

πόρτα έκλεισε. Νομίζω πώς έχουμε μπεϊ στὸν δεύτερο μῆνα».

Τοῦ Πίνεμπεργκ τοῦ κόβεται ἡ ἀνάσα. Καὶ λέει: «Μὰ εἶναι ἀδύνατον, γιατρέ! Ἡμασταν τόσο προσεκτικοί. Εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον. Πὲς κι ἐσύ, Μανάρη».

«Μικρέ!» λέει ἐκείνη. «Μικρέ...»

«Εἶναι ὅπως τὰ λέω», εἶπε ὁ γιατρός. «Δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία. Καὶ πιστέψτε με, κύριε Πίνεμπεργκ, ἓνα παιδί εἶναι πάντα εὐλογία σὲ κάθε γάμο».

«Γιατρέ», λέει ὁ Πίνεμπεργκ καὶ τρέμει τὸ χεῖλος του. «Γιατρέ, βγάζω ἓκατὸν ὀγδόντα μάρκα τὸ μῆνα! Σᾶς παρακαλῶ, γιατρέ...!»

Ὁ γιατρός Σέσαμ δείχνει φοβερὰ κουρασμένος. Αὐτὰ πού θ' ἀκούσει, τ' ἀκούει τριάντα φορές τὴ μέρα.

«Ὅχι», λέει. «Ὅχι. Καταρχὰς μὴ μὲ παρακαλᾶτε καθόλου γι' αὐτό, δὲν τὸ συζητῶ καν. Εἴστε κι οἱ δυὸ ὑγιέστατοι, καὶ τὸ εἰσόδημά σας δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσο μικρό! Δι-ό-λου μικρό».

«Γιατρέ...!» τὸν θερμοπαρακαλεῖ ὁ Πίνεμπεργκ.

Πίσω του στέκεται τὸ Μανάρη καὶ τοῦ χαϊδεύει τὰ μαλλιά. «Ἄσ' το, Μικρέ, ἄσ' το, θὰ πᾶνε ὅλα καλά».

«Μὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο...», ξεσπᾷ ὁ Πίνεμπεργκ καὶ σωπαίνει. Μπαίνει ἡ νοσοκόμα.

«Γιατρέ, σᾶς ζητοῦν στὸ τηλέφωνο».

«Ἀκοῦστε με», λέει ὁ γιατρός. «Ἀκοῦστε με πού σᾶς λέω, θὰ εἴστε εὐτυχεῖς. Κι ὅταν ἔρθει τὸ παιδί, ἐλᾶτε νὰ μὲ δεῖτε, θὰ δοῦμε τότε τί μπορούμε νὰ κάνουμε μὲ τὴν ἀντισύλληψη. Μὴν ἐπαφίστε στὸ θηλασμό. Αὐτὰ λοιπόν... Κουράγιο λοιπόν, κυρία μου!» Καὶ σφίγγει τὸ χέρι τοῦ Μαναραιοῦ.

«Νὰ σᾶς...», λέει ὁ Πίνεμπεργκ καὶ πιάνει τὸ πορτοφόλι του.

«Ἄ, νάη», λέει ὁ γιατρός, πού εἶναι κιόλας στὴν

πόρτα και κοιτάζει πάλι και τούς δυό τους ζυγίζοντάς τους. «Λοιπόν, δεκαπέντε μάρκα, αδελφή».

«Δεκαπέντε...», λέει ο Πίνεμπεργκ τσιτωμένος και κοιτάζει την πόρτα. 'Ο γιατρός Σέσαμ έχει ήδη φύγει. Βγάζει με δυσκολία ένα χαρτονόμισμα τῶν εἴκοσι, κοιτάζει με συνοφρυωμένο μέτωπο τὴν ἀπόδειξη ποὺ συμπληρώνει ἡ νοσοκόμα καὶ τὴν παίρνει.

Ξαφνικὰ τὸ μέτωπό του φωτίζεται λίγο: «Θὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψει τὸ ἀσφαλιστικό μου ταμεῖο, ἔτσι δὲν εἶναι;»

«Καὶ βέβαια ὄχι», λέει ἡ νοσοκόμα. «Τὰ ἀσφαλιστικά ταμεῖα δὲν ἐπιστρέφουν ἔξοδα γιὰ διάγνωση ἐγκυμοσύνης».

«'Ελα, Μανάρι!» λέει ἐκεῖνος.

Κατεβαίνουν τὴ σκάλα ἀργά-ἀργά. Τὸ Μανάρι σταματᾷ σ' ἓνα πλατύσκαλο καὶ παίρνει τὰ χέρια του μὲς στὰ δικά της. «Μὴν εἶσαι τόσο λυπημένος, σὲ παρακαλῶ! 'Όλα θὰ πᾶνε καλά».

«Ναί, ναί», λέει ἐκεῖνος βυθισμένος στὶς σκέψεις του.

Περπατοῦν λίγο στὴν ὁδὸ Ρότενμπαουμ, ἔπειτα στρίβουν στὴν Κεντρικὴ 'Οδὸ. 'Εδῶ ἔχει πολλὰ σπίτια καὶ πλῆθος κόσμου. Δίπλα τους περνοῦν ἓνα σωρὸ αὐτοκίνητα, οἱ βραδινὲς ἐφημερίδες ἔχουν κιόλας κυκλοφορήσει, κανεὶς δὲν τοὺς δίνει σημασία.

«Διόλου μικρὸ εἰσόδημα, λέει, καὶ μοῦ παίρνει τὰ δεκαπέντε ἀπὸ τὰ ἑκατὸν ὀγδόντα μάρκα. "Όλοι τους ληστές!»

«Θὰ τὰ καταφέρω», τὸν καθησυχάζει τὸ Μανάρι. «Θὰ τὰ καταφέρω».

«'Αχ, ἐσύ!» ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

'Απὸ τὴν Κεντρικὴ 'Οδὸ στρίβουν στὸ στενὸ Κρίμπερ, ἐδῶ ξαφνικὰ ὅλα εἶναι σιωπηλά.

Τὸ Μανάρι λέει: «Τώρα καταλαβαίνω κάποια πράγματα».

«Τί;» ρωτᾷ ἐκεῖνος.

«ὦ, τίποτα, μόνο γιατί ἔχω ναυτία πάντα τὸ πρωί. Τέλος πάντων, ἦταν τόσο περίεργο...»

«Μὰ ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχες ἀντιληφθεῖ ἀπὸ τὴν περιόδό σου».

«Πάντα τὸ σκεφτόμουν πὼς θὰ συμβεῖ. Ποιὸς δὲν τὸ σκέφτεται...»

«Ἰσως νὰ ἔκανε λάθος!»

«Ὅχι, δὲν τὸ πιστεύω, ἡ διάγνωση εἶναι σωστή».

«Μὰ μπορεῖ καὶ νὰ ἔκανε λάθος, ἢ ὄχι;»

«Ὅχι, δὲ νομίζω...»

«Ἄκου με ποῦ σοῦ λέω, σὲ παρακαλῶ! Φυσικὰ καὶ εἶναι δυνατόν!»

«Εἶναι δυνατόν... ὅλα εἶναι δυνατόν».

«Ἰσως αὔριο νὰ σοῦ ἔρθει περίοδος. Καὶ τότε θὰ τοῦ γράψω ἓνα γράμμα, μὰ ἓνα γράμμα, θὰ δεῖ...!» Βυθισμένος σὲ σκέψεις, τὸ γράφει κιόλας μὲ τὸ μυαλό του.

Μετὰ τὸ στενὸ Κρίμπερ εἶναι ἡ ὁδὸς Χέμπελ, προχωροῦν κι οἱ δυὸ πολὺ προσεκτικὰ μέσα στὸ καλοκαιρινὸ ἀπομεσήμερο, ὑπάρχουν ὁμορφες φτελιές σ' αὐτὸν τὸ δρόμο.

«Ἄν εἶν' ἔτσι, θὰ πάω νὰ τοῦ ζητήσω πίσω τὰ δεκαπέντε μάρκα», λέει ξαφνικὰ ὁ Πίνεμπεργκ.

Τὸ Μανάρι δὲν ἀπαντᾷ. Προχωρᾷ πατώντας γερὰ μὲ ὅλο τὸ φάρδος τῆς σόλας της, προσέχει ποῦ θὰ πατήσῃ τὸ πόδι της, ὅλα εἶναι τόσο διαφορετικὰ τώρα...

«Ἀλήθεια, ποῦ πᾶμε;» ρωτᾷ ἐκεῖνος ξαφνικὰ.

«Πρέπει νὰ πάω στὸ σπίτι», λέει τὸ Μανάρι. «Δὲν εἶπα στὴ μητέρα μου ὅτι θὰ λείψω».

«Ἐχουμε κι αὐτὸ τώρα!» λέει ἐκεῖνος.

«Μὴ θυμώνεις, Μικρέ», τὸν παρακαλᾷ ἐκείνη. «Δὲ μποροῦσα καθόλου ὅταν τηλεφώνησες σήμερα τὸ πρωὶ στὸ μαγαζί. Θὰ φροντίσω νὰ εἶμαι κάτω στὶς ὀχτώμισι. Μὲ ποιὸ τρένο φεύγεις;»

«Μὲ τῶν ἐννέα καὶ μισή...»

«Θὰ σὲ συνοδεύσω στὸ σταθμό».

«Κι αὐτὸ εἶν' ὄλο», εἶπε ἐκεῖνος, «αὐτὸ καὶ τίποτε ἄλλο. Τί ζωὴ κι αὐτή...»

Ἡ ὁδὸς Λίτχεν εἶναι κανονικὸς ἐργατόδρομος, πλημμυρισμένη πάντα ἀπὸ παιδιὰ, δὲ μπορεῖς οὔτε ν' ἀποχαιρετιστεῖς σὰν ἄνθρωπος.

«Μὴν τὸ παίρνεις τόσο κατάκαρδα, Μικρέ», λέει ἐκείνη καὶ τοῦ δίνει τὸ χέρι. «Θὰ τὰ καταφέρω».

«Ναί, ναί», τῆς λέει ἐκεῖνος καὶ προσπαθεῖ νὰ χαμογελάσει. «Εἶσαι ἄσος, Μανάρι μου, τὰ σαρώνεις ὄλα καὶ φεύγεις».

«Καὶ στὶς ὀχτώμισι θὰ εἶμαι κάτω. Σίγουρα».

«Οὔτ' ἓνα φιλάκι;»

«Αὐτὸ δὲ γίνεται, πραγματικά, θ' ἀρχίσουν ἀμέσως τὰ κουτσομπολιά. Κουράγιο, κουράγιο».

Τὸν κοιτάζει.

«Ἐντάξει, Μανάρι. Καὶ μὴν τὸ παίρνεις τόσο βαριά. Μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο θὰ τὰ καταφέρουμε...»

«Φυσικά, δὲ χάνω τὸ θάρρος μου. Γειά σου, τὰ λέμε σὲ λίγο».

Κι ἐξαφανίζεται ἀνεβαίνοντας τῆ σκοτεινῆ σκάλα, ἢ τσάντα της χτυπιέται στὰ κάγκελα: κλάπ-κλάπ-κλάπ.

Ὁ Πίνεμπεργκ ἀκολουθεῖ μὲ τὸ βλέμμα του τὶς λευκὲς της γάμπες. Τριακόσιες ὀγδονταεφτά φορές, ἕξι χιλιάδες πεντακόσιες τριανταδύο φορές τοῦ ἔχει ξεφύγει τὸ Μανάρι ἀπ' αὐτὴν τὴν καταραμένη σκάλα.

«Μανάρι!» οὐρλιάζει, «Μανάρι!»

«Ναί;» ρωτᾷ ἐκείνη ἀπὸ πάνω καὶ κοιτάζει μέσα ἀπ' τὰ κάγκελα.

«Μιά στιγμή», τῆς φωνάζει. Ἀνεβαίνει τέσσερα-τέσσερα τὰ σκαλιά, στέκεται μπροστὰ της μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα καὶ τὴν πιάνει ἀπὸ τοὺς ὤμους. «Μα-

νάρι!» λέει και ἀγκομαχᾷ ἀπὸ τὴν ταραχὴ του και τὸ λαχάνιασμα. «Ἔμα Μέρσελ...! Τί θά 'λεγες νὰ παντρευτοῦμε...;»

*Ἡ μαμὰ Μέρσελ — Ὁ κύριος Μέρσελ —
ὁ Κὰρλ Μέρσελ:
ὁ Πίνεμπεργκ στὸ σπιτικὸ τῶν Μέρσελ*

Τὸ Μανάρι Μέρσελ δὲν εἶπε τίποτε. Τραβήχτηκε ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πίνεμπεργκ και κάθισε προσεκτικὰ σ' ἓνα σκαλοπάτι. Ξαφνικὰ δὲν τὴν βαστοῦν τὰ πόδια της. Κάθεται και κοιτᾷ τὸν Μικρὸ της ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ πάνω. «᾿Ω Θεέ μου, Μικρέ!» εἶπε, «ἂν τὸ 'κανες αὐτό...!»

Τὰ μάτια της φωτίστηκαν. Ἦταν βαθυγάλανα μὲ κάποιες ἀποχρώσεις πράσινες: τώρα ξεχειλίζουν ἀπὸ ἓνα ἀστραφτερὸ φῶς.

Σὰ ν' ἀναψαν ἔξαφνα ὀλόφωτα μέσα της ὅλα τὰ χριστουγεννιάτικα δέντρα τῆς ζωῆς της, σκέφτηκε ὁ Πίνεμπεργκ ἐντελῶς ἀμήχανος ἀπ' τὴ συγκίνηση.

«Λοιπόν; Εἴμαστε σύμφωνοι, Μανάρι», εἶπε. «Ἄς τὸ κάνουμε. Και μάλιστα ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα..., λόγω...», και κοίταξε τὸ σῶμα της.

«Μικρέ, σ' τὸ λέω, δὲν εἶσαι ὑποχρεωμένος. Μπορῶ νὰ τὰ βγάλω πέρα κι ἔτσι. Μόνο πού νά, ἔχεις δίκιο, θά 'ναι καλύτερα νά 'χει ὁ μπόμεπιρας ἓναν πατέρα».

«Ὁ Μπόμεπιρας!» εἶπε ὁ Γιοχάνες Πίνεμπεργκ, «ἔχεις δίκιο, ὁ Μπόμεπιρας». Ἦμεινε γιὰ λίγο σιωπηλός. Πάλευε μέσα του γιὰ τὸ ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσει ἢ ὄχι στὸ Μανάρι ὅτι ὅταν τῆς ἔκανε πρόταση γάμου δὲν εἶχε σκεφεῖ καθόλου τὸν Μπόμεπιρα, τὸ μόνο πού σκέφτηκε ἦταν πὼς δὲν εἶναι και πολὺ ὠραῖο νὰ περιμένει τὸ κορίτσι του τρεῖς ὧρες στὸ δρόμο αὐτῆ

τὴν καλοκαιρινὴ βραδιά. Ἄλλὰ δὲν τῆς τό 'πε. Ἄντ' αὐτοῦ τὴν παρακάλεσε: «Σήκω ἐπάνω, Μανάρι. Σίγουρα τὸ σκαλι θὰ 'ναι πολὺ βρόμικο. Ἡ ὄμορφη λευκὴ σου φούστα...»

«Ἄσε τὴ φούστα, παράτα την. Τί μᾶς νοιάζουν ὅλες οἱ φούστες τοῦ κόσμου; Πόσο εὐτυχισμένη εἶμαι, Χάνες, Μικρέ μου!»

Σηκώθηκε ὄρθια κι ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του. Καὶ τὸ σπίτι στάθηκε κι αὐτὸ καλὸ μαζὶ τους: ἀπὸ τὶς εἴκοσι μεριές αὐτῆς τῆς σκάλας ὅπου μπαινοβγαίνει διαρκῶς κόσμος, οὔτε ψυχὴ δὲ φάνηκε κι ἄς ἦταν περασμένες πέντε τὸ ἀπόγευμα, ὥρα ποὺ ἐπιστρέφουν στὸ σπίτι οἱ μεροκαματιάρηδες καὶ οἱ νοικοκυρὲς ἀναζητοῦν βιαστικὰ τὴν τελευταία στιγμή ἓνα καρύκευμα ποὺ ξέχασαν νὰ βάλουν στὸ φαί. Δὲ φάνηκε ψυχὴ.

Μέχρι ποὺ ὁ Πίνεμπεργκ τὴν ἄφησε κι εἶπε: «Ὅμως μπορούμε ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ κουβεντιάσουμε κι ἐπάνω — ὡς ἀρραβωνιασμένοι. Ἔλα. Ἄς ἀνεβοῦμε».

Τὸ Μανάρι ρώτησε διστακτικά: «Θέλεις νὰ ἔρθεις μαζὶ μου, τώρα ἀμέσως; Μήπως εἶναι καλύτερα νὰ προετοιμάσω γι' αὐτὸ πρῶτα τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα μου, ἀφοῦ δὲ σὲ ξέρουν καθόλου...;»

«Ἄς μὴν ἀναβάλλουμε γι' αὔριο αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ κάνουμε ἀμέσως», ἐξήγησε ὁ Πίνεμπεργκ, ποὺ δὲν ἤθελε νὰ μείνει μόνος. «Ἐξάλλου εἶναι σίγουρο πῶς θὰ χαροῦν πολὺ».

«Χμ, δὲν ξέρω», εἶπε τὸ Μανάρι σκεφτικό. «Ἡ μητέρα σίγουρα. Μὲ τὸν πατέρα, ξέρεις, δὲν πρέπει νὰ παίρνεις κατάκαρδα ὅσα λέει. Ὁ πατέρας εἶναι πολὺ φωνακλὰς ἀλλὰ κατὰ βάθος δὲν εἶναι κακός».

«Δὲ θὰ τὰ πάρω κατάκαρδα, καταλαβαίνω πολὺ καλά», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ.

Τὸ Μανάρι ἀνοιξε τὴν πόρτα: ἓνα μικρὸ σκοτεινὸ χόλ ποὺ μύριζε κάπως κρεμμυδίλα. Πίσω ἀπὸ μιὰ

μισάνοιχτη πόρτα, μιὰ φωνή: «'Εμα! ἔλα ἀμέσως ἐδῶ!»

«Μιά στιγμή, μητέρα», φώναξε ἡ 'Εμα Μέρσελ. «Νὰ βγάλω πρῶτα τὰ παπούτσια μου».

Πῆρε τὸν Πίνεμπεργκ ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὸν ὀδήγησε πάνω στὶς μύτες τῶν ποδιῶν σ' ἓνα δωματιάκι μὲ δυὸ κρεβάτια ποὺ ἔβλεπε στὴν αὐλή.

«'Ελα, ἄφησε τὰ πράγματά σου ἐδῶ. Ναί, εἶναι τὸ κρεβάτι μου, ἐδῶ κοιμᾶμαι. Τὸ ἄλλο εἶναι τῆς μητέρας. Ὁ πατέρας κι ὁ Κάρλ κοιμοῦνται στὴν ἄλλη πλευρά, στὴν ἄλλη κάμαρα. 'Ελα, πᾶμε! Περίμενε λίγο, τὰ μαλλιά σου!»

'Εσιαξε γρήγορα μὲ τὴ χτένα τὸν τριχωτό του θάμνο: «Ὅποιος πάει στὴν πεθερά του, πρέπει νὰ δείχνει ὁμορφος, Μικρέ μου».

Καρδιοχτυποῦσαν κι οἱ δυὸ. Τῆς πῆρε τὸ χέρι, διέσχισαν τὸ χόλ καὶ ἀνοιξαν τὴν πόρτα τῆς κουζίνας. Μιά γυναίκα μὲ κυρτωμένη, στρογγυλὴ πλάτη ἦταν σκυφτὴ μπροστὰ ἀπὸ τὴ μασίνα κι ἀνακάτευε κάτι μέσα σ' ἓνα τηγάνι. Ὁ Πίνεμπεργκ εἶδε μιὰ καφετιά φούστα καὶ μιὰ μακριὰ γαλάζια ποδιά.

'Ἡ γυναίκα δὲ σήκωσε τὰ μάτια νὰ τοὺς δεῖ. «'Εμα, τρέξε γρήγορα στὸ κελάρι νὰ φέρεις κάρβουνο. Ἐκατὸ φορές τὸ εἶπα στὸν Κάρλ...»

«Μητέρα», εἶπε ἡ 'Εμα, «νὰ σοῦ συστήσω τὸν φίλο μου Γιοχάνες Πίνεμπεργκ ἀπὸ τὸ Ντούχεροβ. Λέμε νὰ παντρευτοῦμε».

'Ἡ γυναίκα μπροστὰ στὴ μασίνα σήκωσε τὰ μάτια. Εἶχε ἓνα θαμπὸ πρόσωπο μὲ πολὺ δυνατὸ στόμα, στόμα ἔντονα ἀπειλητικὸ, ἓνα πρόσωπο χιλιορυτιδωμένο μὲ πολὺ ξέθωρα, σβησμένα μάτια. Μιά γερασμένη σύζυγος ἐργάτη. Ἡ γυναίκα κοίταξε τὸν Πίνεμπεργκ μόνο γιὰ μιὰ στιγμή μὲ βλέμμα διαπεραστικὸ, σκληρό. Γύρισε πάλι στὶς πατατοκροκέτες τῆς.

«Κουτορνίθι», εἶπε. «Μοῦ κουβαλαῶς τώρα καὶ τοὺς ἀγαπητικούς στοὺ σπίτι; Ἄιντε, τράβα νὰ φέρεις κάρβουνο, ἔσβησε ἡ θράκα».

«Μητέρα», εἶπε τὸ Μανάρι καὶ προσπάθησε νὰ χαμογελάσει, «ἀλήθεια, θέλει νὰ με παντρευτεῖ».

«Τράβα νὰ μοῦ φέρεις κάρβουνο», τσίριξε ἡ γυναίκα κουνώντας ἀπειλητικὰ τὸ πιρουνὶ της!

«Μητέρα...!»

Ἡ γυναίκα σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶπε σιγανά: «Ἀκόμα ἐδῶ εἶσαι; Θεὸς νὰ φᾶς καμιὰ ἀνάποδη;»

Τὸ Μανάρι ἔσφιξε στὰ γρήγορα τὸ χέρι τοῦ Πίνεμπεργκ. Μετά, πῆρε ἓνα καλάθι καὶ φώναξε ὅσο πιὸ χαρούμενα μπορούσε: «Ἔρχομαι ἀμέσως!» καὶ χτύπησε μὲ δύναμη τὴν πόρτα τοῦ διαδρόμου.

Ὁ Πίνεμπεργκ, ἐγκαταλελειμμένος στὴν κουζίνα, κοίταξε δειλὰ πρὸς τὴ μεριά τῆς κυρίας Μέρσελ, λὲς καὶ μόνο τὸ βλέμμα του θὰ μπορούσε νὰ τὴ θυμώσει, μετὰ κοίταξε πρὸς τὸ παράθυρο, ἔβλεπε μόνον ἓναν καλοκαιρινὸ γαλάζιο οὐρανὸ καὶ κάποιες καμινάδες.

Ἡ κυρία Μέρσελ ἔσπρωξε τὸ τηγάνι στοὺ πλάι καὶ σκάλισε τὴ μασίνα της μέσα σ' ἓνα κοντσέρτο ἀπὸ κλικ-κλάκ. Συδαύλιζε τὰ κάρβουνα μὲ τὴ μασιά, μουρμουρίζοντας μέσ' ἀπ' τὰ δόντια της. Πολὺ εὐγενικὰ ὁ Πίνεμπεργκ ρώτησε: «Τί εἶπατε;»

Ἦταν οἱ πρῶτες λέξεις πού πρόφερε στοὺ σπίτι τῶν Μέρσελ.

Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχε κάνει, ἐπειδὴ ἡ γυναίκα βρῆκε εὐκαιρία κι ἔπεσε πάνω του σὰν ἀρπακτικό. Στὸ ἓνα χέρι κράταγε τὴ μασιά, στοὺ ἄλλο τὴν πιρούνα γιὰ τίς κροκέτες, ἀλλὰ ἡ κατάσταση, παρὰ τίς ἀπειλητικὲς χειρονομίες μὲ τὰ ἐργαλεῖα της, δὲν ἦταν ἀκόμα πολὺ ἄσχημη. Ἄσχημο ἦταν τὸ πρόσωπό της μ' ὅλες του τίς ρυτίδες πού σπαρταροῦσαν καὶ σκιρτοῦσαν, κι ἀκόμη πιὸ ἄσχημα τὰ μάτια της — σκληρὰ καὶ μοχθηρὰ.

«Ἄν μοῦ ἀτιμάσετε τὴν κόρη μου!» φώναξε ἔξαλλη.

Ὁ Πίνεμπεργκ ἔκανε ἓνα βῆμα πίσω. «Μὰ θέλω νὰ τὴν παντρευτῶ τὴν Ἔμα, κυρία Μέρσελ!» εἶπε φοβισμένος.

«Νομίζετε τάχαμου πὼς δὲν ξέρω τί συμβαίνει;» εἶπε ἀτάραχη ἡ γυναίκα. «Δυὸ βδομάδες τώρα κάθομαι ἔδῳ καὶ περιμένω. Ἔλεγα θὰ μοῦ μιλήσει, ἔλεγα θὰ μοῦ τὸν φέρει ὅπου νὰ ἴναι τὸν μορφονιό. Εἶμαι ἔδῳ καὶ περιμένω». Πῆρε μιὰ ἀνάσα. «Εἶναι καλὸ κορίτσι. Ἔσεῖς εἶστε ὅπως ὅλοι οἱ ἄντρες, ἡ Ἔμα μου δὲν εἶναι τίποτε γιὰ σᾶς. Ἦταν πάντα χαρούμενη. Δὲ μοῦ ἴπε ποτὲ κακιά κουβέντα — θέλετε νὰ τὴν ἀτιμάσετε;!»

«Ὅχι, ὄχι», μουρμούρισε ἀγχωμένος ὁ Πίνεμπεργκ.

«Ναί! Ναί!» φώναξε ἡ κυρία Μέρσελ. «Ναί! Ναί! Δυὸ βδομάδες τώρα εἶμαι ἔδῳ καὶ περιμένω νὰ μοῦ φέρει τὶς πάνες τῆς γιὰ πλύσιμο — τίποτε! Πῶς τὸ κάνατε αὐτό;»

Ὁ Πίνεμπεργκ δὲ μπορεῖ νὰ πεῖ. Ἡ γυναίκα εἶναι τρελὴ ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς, σκέφτηκε, ἀλλὰ παράξενο, δὲν τῆς κρατᾶ πιά κακία, μάλιστα σχεδὸν δὲν τὴ φοβᾶται κιόλας. Κατανοεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι ἡ μάνα τοῦ Μαναριοῦ κι ὅτι ἡ μάνα τοῦ Μαναριοῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἔτσι γιὰ νὰ γίνεῖ τὸ Μανάρι αὐτὴ ποῦ εἶναι.

«Εἴμαστε νέοι», εἶπε σιγανά.

«Ἄ, μάλιστα», εἶπε ἐκείνη ἀκόμα θυμωμένη, «ἔτσι καταφέρατε τὴν κόρη μου». Ξαφνικὰ ἀρχίζει πάλι τὴ γκρίνια. «Εἶστε γουρούνια ὅλοι οἱ ἄντρες, ὅλοι σας γουρούνια, πρῶφ!»

«Θὰ παντρευτοῦμε μὲν μόλις κανονίσουμε ὅλα τὰ δικαιολογητικά», ἐξήγησε ὁ Πίνεμπεργκ.

Ἡ κυρία Μέρσελ στάθηκε πάλι μπροστὰ στὴ σόμπα τῆς. Τὸ λῖπος τσιρίζει, ἐκείνη ρωτᾶ: «Τί εἶστε;»

«Εἶμαι λογιστὴς σὲ μιὰ ἐπιχείρηση σιτηρῶν».

«Ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος λοιπόν;»

«Ναί».

«Θὰ προτιμοῦσα ἐργάτη. Ἐσεῖς κοιτᾶτε πάντα ψηλά ἐνῶ δὲν ἔχετε τίποτε νὰ φᾶτε. Πόσα κερδίζετε;»

«Ἐκατὸν ὀγδόντα μάρκα».

«Μὲ τίς κρατήσεις;»

«Ὅχι, πρέπει νὰ τίς ἀφαιρέσετε».

«Καλὰ εἶναι», εἶπε ἡ γυναίκα, «δὲν εἶναι καὶ τόσα πολλά. Ἡ κόρη μου πρέπει νὰ παραμείνει ἀπλή». Ἄλλὰ ξαφνικὰ ἀλλάζει πάλι ὕφος καὶ λέει μὲ κακία: «Μὴ νομίζετε πὼς θὰ πάρει προίκα. Ἐμεῖς εἴμαστε προλετᾶριοι. Δὲν ὑπάρχουν τέτοια σὲ μᾶς. Θὰ πάρει μόνον τὰ προικιά ποὺ ἀγόρασε ἡ ἴδια. Ἴσως τῆς δώσω κι ἓνα κρεβάτι, θὰ μιλήσω πρῶτα μὲ τὸν ἄντρα μου».

«Μὰ δὲ χρειάζεται», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ.

«Μὰ κι ἐσεῖς δὲν ἔχετε τίποτε, κι οὔτε φαίνεται νὰ εἶστε καὶ πολὺ οἰκονόμος, μὲ τέτοιο κοστουμί...»

Ὁ Πίνεμπεργκ δὲ χρειάστηκε νὰ ὁμολογήσει πὼς μᾶλλον ἔτσι ὅπως τὰ λέει εἶναι, γιατί τὸ Μανάρι κατέφθασε μὲ τὸ κάρβουνο. Πολὺ εὐδιάθετη: «Λοιπὸν, σ' ἔπρηξε, φτωχὲ Μικρέ μου;» ρώτησε. «Ἡ μητέρα εἶναι πραγματικὴ χύτρα, ἔτοιμη πάντα νὰ ξεχειλίσει».

«Μὴν εἶσαι ἀναιδής, ξεροκέφαλη», τὴ μάλωσε ἡ γυναίκα, «ἀλλιῶς θὰ τὸ φᾶς τὸ σκαμπίλι ποὺ σοῦ χρωστῶ! Ἄιντε τώρα στὸ δωμάτιό σας νὰ σουλουπωθεῖτε. Θέλω πρῶτα νὰ μιλήσω μόνη μὲ τὸν πατέρα σου».

«Ὅρίστε μας», εἶπε τὸ Μανάρι. «Ρώτησες τὸν Μικρό μου ἂν τοῦ ἀρέσουν οἱ πατατοκροκέτες; Σήμερα εἶναι ἡ μέρα τῶν ἀρραβῶνων μας».

«Ἀδειάστε μου τὴ γωνιά», εἶπε ἡ κυρία Μέρσελ. «Καὶ μὴν τολμήσετε νὰ κλείσετε τὴν πόρτα. Θὰ ἔρθω νὰ ἐλέγξω ἂν κάνετε βλακειῖες».

Κάθονται ὁ ἓνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο στὶς λευκὲς καρέκλες γύρω ἀπὸ τὸ μικρὸ τραπέζι.

«Ἡ μητέρα εἶναι μιὰ ἀπλή ἐργάτρια», λέει τὸ Μα-

νάρι. «Εἶναι πολὺ ἀπότομη ἀλλὰ δὲν τῆς περνᾶ τίποτε ἀπ' τὸ μυαλό».

«Ὡ, τῆς περνοῦν περισσότερα ἀπ' ὅσα νομίζεις», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ μ' ἓνα πλατὺ χαμόγελο. «Ἡ μάνα σου ξέρει τί μᾶς εἶπε σήμερα ὁ γιατρός, κατάλαβες;»

«Ἡ μητέρα κάθεται πάντα ἐδῶ στὸ σπῆτι», εἶπε τὸ Μανάρι. «Ἡ μητέρα τὰ ξέρει ὅλα. Κάποτε ὁ πατέρας πῆρε αὐξηση μισθοῦ καὶ δὲ θέλησε νὰ τὸ πεῖ στὴ μητέρα ἐπειδὴ ἐκείνη τοῦ σφίγγει πάντα τὰ λουριά, δὲν πέρασαν δυὸ βδομάδες καὶ ἡ μητέρα τὸ ἔμαθε».

«Νομίζω ὅτι τώρα εἶναι σύμφωνη», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ διστακτικά.

«Φυσικὰ καὶ εἶναι. Ὅταν ἡ μητέρα θέλει νὰ μιλήσει μὲ τὸν πατέρα, αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι σύμφωνη. Νομίζω ὅτι τῆς ἄρεσες».

«Ἐ λοιπόν, ἂν θές νὰ ξέρεις», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ, «δὲν τό 'δειξε καθόλου».

«Ἔτσι εἶναι ἡ μητέρα, πρέπει πάντα νὰ μαλώνει, κι ὅσο πιὸ πολὺ ἀγαπᾷ κάποιον, τόσο πιὸ πολὺ τὸν μαλώνει. Δὲν ἀκούω πιά τίποτε ἀπ' αὐτὰ ποὺ λέει».

Γιὰ μιὰ στιγμή πέφτουν σὲ σιωπή, κάθονται καὶ οἱ δυὸ φρόνιμα ὁ ἓνας ἀπέναντι στὸν ἄλλον, μὲ τὰ χέρια πάνω στὸ μικρὸ τραπέζι.

«Πρέπει νὰ ἀγοράσουμε καὶ βέρες», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ βυθισμένος στὶς σκέψεις του.

«Ὡ Θεέ μου, ναί», εἶπε τὸ Μανάρι. «Γρήγορα πές μου, ποιές προτιμᾶς, τίς μὰτ ἢ τίς γυαλιστερές;»

«Μὰτ!» εἶπε ἐκεῖνος.

«Κι ἐγώ! Κι ἐγώ!» φώναξε μ' ἐnthουσιασμό ἐκείνη. «Ὡραῖα. — Πόσο θὰ μᾶς κοστίσουν κατὰ τὴ γνώμη σου;»

«Ἰδέα δὲν ἔχω. Τριάντα μάρκα;»

«Τόσα πολλά;»

«Ἄν εἶναι χρυσές;»

«Μὰ καὶ βέβαια καὶ θὰ εἶναι χρυσές. Ἔλα νὰ πά-
ρουμε μέτρα».

Μετακινεῖται πρὸς τὸ μέρος της, τραβοῦν μιὰ κλω-
στή ἀπὸ ἓνα καρούλι. Εἶναι ἀρκετὰ δύσκολο. Ἡ ἡ
κλωστή σφίγγει βαθιὰ τὴ σάρκα ἢ εἶναι πολὺ χαλαρή.

«Μὴν κοιτᾶς τὰ χέρια μου, φέρνει γρουσουζιά», λέει
τὸ Μανάρι.

«Μὰ ἔλα τώρα, δὲν τὰ κοιτῶ τὰ χέρια σου», εἶπε
ἐκεῖνος. «Τὰ φιλῶ, ναί. Τὰ φιλῶ τὰ χέρια σου, Μανάρι».

Ἔνα πολὺ τραχὺ χέρι χτυπᾷ τὴν πόρτα. «Ἐλᾶτε,
ὁ πατέρας εἶν' ἐδῶ!»

«Ἀμέσως», λέει τὸ Μανάρι κι ἀπελευθερώνεται
ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του. «Ἔλα, γρήγορα νὰ σιαχτοῦμε
λίγο. Ὁ πατέρας θὰ μᾶς κοροῖδεύει ὅλη τὴν ὥρα».

«Πῶς εἶναι ὁ πατέρας σου;»

«Θέ μου, θὰ δεῖς σὲ λίγο! Καὶ τί μᾶς νοιάζει; Ἐμέ-
να θὰ παντρευτεῖς, ἐμένα, μόνο ἐμένα, δίχως μάνα καὶ
πατέρα».

«Ἀλλὰ μὲ τὸν Μπόμπιρα».

«Μὲ τὸν Μπόμπιρα, ναί. Θὰ ἔχει γονεῖς συμπαθη-
τικούς καὶ ἄμυαλους. Δὲν καταφέρνουν νὰ μείνουν κι
οἱ δυὸ οὔτε τέταρτο τῆς ὥρας καθισμένοι φρόνιμα...»

Πάνω στὸ τραπέζι τῆς κουζίνας ἔχει λουκάνικα
καὶ πέντε λευκὰ πῆλινα πιάτα μὲ γαλάζια κυβόσχη-
μη μπορντούρα. Πέντε ἄσχημα σίγκινα μαχαιροπί-
ρουνα. Μιὰ πιατέλα μὲ δυὸ ἀγγουράκια τουρσί. Τρία
ποτήρια καὶ τρία μπουκάλια μπέρα.

Στὸ τραπέζι τῆς κουζίνας κάθετοι ἓνας ψηλὸς
ἄντρας, φορᾷ γκριζο παντελόνι, γκριζο γιλέκο κι ἓνα
λευκὸ πουκάμισο ἐργάτη, δίχως σακάκι, δίχως κολά-
ρο. Στὰ πόδια φορᾷ παντοῦφλες, τὸ πρόσωπό του εἶ-
ναι κίτρινο καὶ ρυτιδιασμένο, τὰ μάτια μικρὰ καὶ δια-
περαστικά πίσω ἀπὸ διόπτρες ρινός, μουστάκι γκριζο,
γένι σχεδὸν ἄσπρο.

Ὁ ἄντρας διαβάζει τὴ Φωνὴ τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ μόλις μπῆκαν ὁ Πίνεμπεργκ καὶ ἡ Ἔμα, ἀφήνει τὴν ἐφημερίδα καὶ παρατηρεῖ τὸν νεαρὸ ἄντρα.

«Ἐσεῖς εἶστε λοιπὸν ὁ νεαρούλης ποὺ θέλει νὰ παντρευτεῖ τὴν κόρη μου; Χαίρω πολὺ, παρακαλῶ καθίστε. Ἐκεῖ ἀπέναντι, ναί, ἔτσι θὰ ἔχω τὸ πρόσωπό σας στὸ φῶς. Νὰ τὸ σκεφτεῖτε καλά».

«Γιατί;» ρωτᾷ ὁ Πίνεμπεργκ.

Τὸ Μανᾶρι φορᾷ μιὰ ποδιὰ καὶ βοηθᾷ τὴ μητέρα της. Ἡ κυρία Μέρσελ λέει: «Τί κάνει ἐπιτέλους τὸ παλιόπαιδο; Οἱ κροκέτες θὰ στεγνώσουν».

«Ὑπερωρίες», εἶπε ὁ κύριος Μέρσελ λακωνικά. Καὶ κλείνοντας τὸ μάτι στὸν Πίνεμπεργκ: «Κάνετε κι ἐσεῖς καμιὰ φορὰ ὑπερωρίες, δὲν εἶν' ἔτσι;»

«Ναί», ἀπαντᾷ ὁ Πίνεμπεργκ, «ἀρκετὰ συχνά».

«Ἀλλὰ ποὺ δὲν πληρώνονται;»

«Δυστυχῶς. Τὸ ἀφεντικὸ λέει ὅτι...»

Αὐτὸ ποὺ λέει τὸ ἀφεντικὸ δὲν ἐνδιαφέρει τὸν κύριο Μέρσελ. «Βλέπετε, αὐτὴ εἶναι ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν δικό μου προλετᾶριο μὲ ταξικὴ συνειδήση καὶ σὲ σᾶς: ὁ γιός μου ὁ Κᾶρλ τὶς πληρώνεται τὶς ὑπερωρίες του».

«Ὁ κύριος Κλάινχολτς λέει πῶς...», συνέχισε ὁ Πίνεμπεργκ.

«Αὐτὰ ποὺ λένε οἱ ἐργοδότες, νεαρέ μου, τὰ ξέρουμε ἀπὸ καιρό», ξεκαθάρισε ὁ κύριος Μέρσελ. «Δὲ μᾶς νοιάζουν. Μᾶς νοιάζει αὐτὸ ποὺ κάνουν. Ὁ ἐργοδότης σας σίγουρα ἔχει ὑπογράψει συλλογικὴ σύμβαση, ἢ ὄχι;»

«Πιστεύω», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ.

«Ἡ πίστη εἶναι θέμα τῆς θρησκείας. Σίγουρα ἔχει ὑπογράψει. Καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴ σύμβαση σίγουρα γράφει πῶς ὅλες οἱ ὑπερωρίες πρέπει νὰ πληρώνονται. Γιατί ἐσεῖς δὲν τὶς πληρώνεστε;»

‘Ο Πίνεμπεργκ ξύνει τὶς μασχάλες του.

«Ἐπειδὴ δὲν εἶστε ὀργανωμένοι ἐσεῖς οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι», λέει ὁ κύριος Μέρσελ. «Ἐπειδὴ δὲν εἶστε ἔνωμένοι, δὲν εἶστε ἀλληλέγγυοι μεταξύ σας. Γι’ αὐτὸ κάνουν ὅ,τι θέλουν».

«Εἶμαι ὀργανωμένος», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ μουτρωμένος. «Εἶμαι μέλος συνδικάτου».

«Ἐμα! Μητέρα! Ὁ νεαρούλης μας εἶναι μέλος συνδικάτου! Ποιὸς θὰ τὸ πρίστει! Τόσο σενιαρισμένος καὶ νὰ συνδικαλίζεται!» Τὸ λελέκι ὁ Μέρσελ γέρνει τὸ κεφάλι στὸ πλάι καὶ κοιτάζει τὸν μέλλοντα γαμπρό του μὲ μάτια μισόκλειστα. «Καὶ πῶς λέγεται λοιπὸν τὸ συνδικάτο σας, ἀγόρι μου; Ἐλᾶτε, ἄς τὸ πάρει τὸ ποτάμι».

«Σωματεῖο Ἰδιωτικῶν Ὑπαλλήλων», λέει ὁ Πίνεμπεργκ καὶ ἄρχισε νὰ ἐκνευρίζεται γιὰ τὰ καλὰ.

Ὁ ψηλὸς ἄντρας διπλώνεται στὰ δύο: «Σ.Ι.Δ.Υ.! Μητέρα, Ἐμα, κρατήστε με, τὸ λουλουδάκι μας τὸ λέει αὐτὸ συνδικάτο! Ἐνα κίτρινο σωματεῖο,* μιὰ παραδουλεύτρα τῆς ἐργοδοσίας. ὦ Θεέ μου, παιδιά, τί γέλιο...»

«Δὲ σᾶς ἐπιτρέπω», λέει ὁ Πίνεμπεργκ ὀργισμένος. «Δὲν εἶμαστε κίτρινο σωματεῖο! Δὲ μᾶς χρηματοδοτοῦν οἱ ἐργοδότες. Πληρώνουμε μόνοι μας τὶς εἰσφορές μας στὴν ὁμοσπονδία».

«Γιὰ τοὺς μανδαρίνους! Γιὰ τοὺς κίτρινους μανδαρίνους! Ἐ λοιπὸν, Ἐμα, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι πέτυχες τὸν καλό! Ἐνα μέλος τοῦ Σ.Ι.Δ.Υ.! Ξέρετε, νεαρέ μου, ποιὸ ἦταν τὸ σύνθημα τῆς συνδικαλιστικῆς σας ἔνωσης στὶς τελευταῖες ἐθνικὲς ἐκλογές;»

«Δὲν ὑπῆρχε σύνθημα. Εἶμαστε ἐντελῶς ἀπολίτικοι».

«Ἐδῶ σὲ μᾶς εἶπαν: ψηφίστε τὸ Κόμμα τῆς Ἐπικρατείας,* καὶ δέκα χωριὰ παρακάτω ἔλεγαν: ψηφίστε Ἀστικὸ Μέτωπο.* Ἀπολίτικοι..., χὰ, χὰ...»

‘Ο Πίνεμπεργκ κοιτάζει ἀπελπισμένος ἀπέναντί του τὸ Μανάρι, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν τὸν κοιτάζει. Ἴσως νὰ τὰ συνήθισε ὅλα αὐτά, ἀλλὰ ἂν ἐκείνη τὰ συνήθισε, ὁ ἴδιος τὰ βρίσκει πολὺ ἄσχημα.

‘Ο κύριος Μέρσελ ἀναμαζεύεται: «Πίνεμπεργκ δὲ λέγεστε; Ἐντάξει, δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ κατηγορήσει κάποιον γιὰ τ’ ὄνομά του, δὲ φταίει αὐτός. Παρ’ ὅλ’ αὐτὰ ὅμως: Ἔμα Πίνεμπεργκ... θὰ ἴθελα νὰ τὸ σκεφτῶ, Ἔμα...»

«Ἐμένα μοῦ ἀρέσει, πατέρα».

«Ἐ βέβαια, πρόβατο ἐσύ! — Λοιπόν, κύριε Πίνεμπεργκ, εἶμαι τριανταπέντε χρόνια στὸ Κόμμα...»

«Σὲ ποιό ἀπ’ ὅλα;»

«Μόνο ἓνα κόμμα ὑπάρχει. Τὸ Σοσιαλδημοκρατικό. Οἱ ἄλλοι... πῶς νὰ τὸ πῶ, εἶναι κάπως σὰν τὴ συνδικαλιστικὴ σας ἔνωση. Καὶ μέσω τοῦ κόμματος ἔγινε ἀπὸ ἐργάτης αὐτὸ ποὺ εἶστε ἐσεῖς: ὑπάλληλος. Δουλεύω στὰ γραφεῖα τοῦ κόμματος. Ὑπάλληλος. Ἀλλὰ γι’ αὐτὸ ὀργανώθηκα ἐξαρχῆς καὶ γι’ αὐτὸ δὲν κάνω ἐδῶ καὶ καιρὸ ἀπλήρωτες ὑπερωρίες, γι’ αὐτὸ καὶ παραμένω πάντα προλετάριος».

«Πολὺ ὠραῖα», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ.

«Ὑπάλληλος! Ὅταν τ’ ἀκούω αὐτό...», λέει ὁ Μέρσελ. «Νομίζετε ὅτι εἶστε καλύτεροι ἀπὸ μᾶς τοὺς ἐργάτες».

«Ὅχι, δὲν τὸ νομίζω».

«Ναί, αὐτὸ νομίζετε. Καὶ γιατί τὸ νομίζετε; Ἐπειδὴ δὲ ζητᾶτε ἀπὸ τὸν ἐργοδότη σας νὰ σᾶς πληρώνει κάθε βδομάδα ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ ἓναν ὀλόκληρο μῆνα. Ἐπειδὴ κάνετε τζάμπα ὑπερωρίες, ἐπειδὴ δέχεστε νὰ πληρώνεστε λιγότερο ἀπ’ τὸν συμφωνημένο μισθό, ἐπειδὴ δὲν ἀπεργεῖτε ποτέ, ἐπειδὴ εἶστε ὅλοι σας ἀπεργοσπάστες...»

«Δὲν εἶναι μόνο θέμα χρημάτων», εἶπε ὁ Πίνε-

μπεργκ. «Σκεφτόμαστε διαφορετικά από τους περισσότερους έργατες, έχουμε άλλες ανάγκες...»

«Σκέφτεστε διαφορετικά», είπε ο Μέρσελ, «σκέφτεστε διαφορετικά, σκέφτεστε ακριβώς όπως ένας προλετάριος...»

«Δέ νομίζω», είπε ο Πίνεμπεργκ. «'Εγώ για παράδειγμα...»

«'Εσεῖς για παράδειγμα», είπε ο Μέρσελ μισοκλείνοντας τὰ μάτια μὲ κακία καὶ καγχάζοντας. «'Εσεῖς για παράδειγμα, δὲ λάβατε προκαταβολή;»

«Τί θὰ πεῖ αὐτό;» τὸν ρώτησε ταραγμένος ὁ Πίνεμπεργκ. «Τί προκαταβολή;»

«Νά, πῶς νὰ τὸ πῶ, προκαταβολή», κάγχασε ἀκόμη πιὸ σαρκαστικά ὁ ἄλλος. «Πήρατε προκαταβολή ἀπὸ τὴν κόρη μου τὴν 'Εμα. Δὲν εἶναι καὶ πολὺ καθὼς πρέπει, κύριε. 'Εντελῶς προλεταριακὲς συνήθειες...»

«'Εγώ...», ἄρχισε ὁ Πίνεμπεργκ κατακόκκινος καὶ εἶχε διάθεση νὰ τὰ βροντήξει ὅλα καὶ νὰ οὐρλιάξει: «'Ω! παρατῆστε με ὅλοι σας...!»

«'ΗΣύχασε, πατέρα», εἶπε ἡ κυρία Μέρσελ. «'Εκλείσει τὸ θέμα! Νὰ μὴ σὲ νοιάζει καὶ πολὺ».

«Νά κι ὁ Κάρλ», φωνάζει τὸ Μανάρι, κι ἀκοῦν τὴν ἐξώπορτα νὰ χτυπᾷ.

«'Ελα, φέρε τὸ φαγητό, γυναίκα», εἶπε ὁ Μέρσελ. «Κι ὅμως ἔχω δίκιο, γαμπρέ μου, ρωτήστε καὶ τὸν ἐξομολογητὴ σας. Καθόλου καθὼς πρέπει...»

Μπαίνει ἓνας νέος ἄντρας, ἀλλὰ ἡ λέξη «νέος» χαρακτηρίζει μόνο τὴν ἡλικία του, ἡ ἐμφάνισή του κάθε ἄλλο παρὰ νέα εἶναι, ἀκόμη πιὸ κιτρινιάρης, ἀκόμα πιὸ χολωμένος ἀπ' τὸν γέρο. Γρυλίζει ἓνα «σπέρα» δίχως νὰ ρίξει βλέμμα στὸν καλεσμένο. Βγάζει τὸ σακάκι, τὸ γιλέκο του καὶ τέλος τὸ πουκάμισο. Ὁ Πίνεμπεργκ τὸν κοιτάζει μὲ ὄλο καὶ μεγαλύτερη ἐκπληξη.

«Έκανες υπερωρίες;» ρώτησε ό γέρος.

‘Ο Κάρλ Μέρσελ μουρμουρίζει κάτι μέσα άπ’ τά δόντια του.

«Άσε τώρα τίς ντροπές, Κάρλ», λέει ή κυρία Μέρσελ, «έλα νά φᾶς». Άλλά ό Κάρλ άνοίγει κιόλας τή βρύση νά τρέξει τό νερό στό νιπτήρα κι άρχίζει νά πλένεται καλά-καλά. Εΐναι γυμνός άπό τή μέση και πάνω, ό Πίνεμπεργκ αισθάνεται ένοχλημένος για λογαριασμό του Μαναριου, άλλά εκείνη δέ φαίνεται νά ένοχλείται, μάλλον τό βρίσκει έντελῶς φυσιολογικό.

Για τόν Πίνεμπεργκ εΐναι πολλά πού δέν εΐναι φυσιολογικά. Τά φριχτά πήλινα πιάτα με τίς μαυρισμένες ρωγμές, οί μισοζεσταμένες πατατοκροκέτες με λίγο άγγουράκι τουρσί για μεσημεριανό, τó μπουκάλι τῆς χλιαρῆς μπύρας πού εΐναι μόνο για τούς άντρες, κι επιπλέον αὐτή ή κουζίνα, ό Κάρλ πού πλένεται...

‘Ο Πίνεμπεργκ τά πράγματα τά ’χει άλλιῶς στό μυαλό του. Μετά τά βιαστικά, άνέραστα μεσημεριανά τῆς έργένικης ζωῆς του, λαχταράει ένα τραπέζι στρωμένο με λευκό καθαρό τραπεζομάντηλο, ένα γεῦμα τῆς προκοπῆς με άγνά ὕλικά, μιὰ καλοντυμένη νοικοκυρά... Κοιτάζει τó Μανάρι. Φορά άκόμα τή μπλέ ποδιά τῆς κουζίνας.

Στό δικό μας σπίτι δέ θά έπιτρέπεται αὐτό, σκέφτεται. Καί θά ήθελε νά τόν κοιτάξει επιτέλους μιὰ φορά, άλλά κάτι συζητᾶ χαμηλόφωνα με τή μητέρα της, για πιατικά και άσπρόρουχα.

‘Ο Κάρλ κάθεται στό τραπέζι μουρμουρίζοντας: «Τί βλέπω, μπύρα;»

«Εΐναι ό άρραβωνιαστικός τῆς ’Εμας», άνακοινώνει ή κυρία Μέρσελ, «θά παντρευτοῦν σύντομα».

«Ά, έτσι», εΐπε ό Κάρλ. «Και μ’ αὐτό καθαρίζει». Άλλά στόν πατέρα του: «Αὔριο τó πρωί άσε με νά κοιμηθῶ, θά κάνω τόν άρρωστο».

«Γιατί;» ρωτᾷ ὁ γέρος. «Δὲ μπούχτισες ἀκόμα. Ἡ μητέρα σου περιμένει ἐδῶ καὶ δυὸ βδομάδες λεφτὰ ἀπὸ σένα γιὰ τὸ νοικοκυριό».

«Ἄς πληρώσει ἡ Ἔμα περισσότερα τώρα πού ἔχει ἓναν πλούσιο ἀστό. — Οἱ σοσιαλφασίστες σου μᾶς πρόδωσαν πάλι μιὰ χαρὰ στὸ ἐργοστάσιο».

«Σοσιαλφασίστες...», λέει ὁ γέρος. «Ποιὸς εἶναι ὁ φασίστας ἐδῶ, προσκυνημένε τῶν Σοβιέτ!»

«Φυσικά!» εἶπε ὁ Κάρλ, «εἶστε ἥρωες τοῦ γλυκοῦ νεροῦ...!»

Κι ὁ καβγάς ἀναψε γιὰ τὰ καλὰ.

Παιχνίδια μὲς στὴ νύχτα καὶ κουβεντούλα γιὰ ἀγάπη καὶ λεφτὰ

Ὁ Πίνεμπεργκ ἄφησε τὸ τρένο του νὰ φύγει, μπορεῖ νὰ ταξιδέψει κι αὔριο τὸ πρωὶ στὶς τέσσερις. Καὶ θὰ ἔχει ὅλον τὸ χρόνο νὰ φτάσει ἐγκαίρως στὴ δουλειά του.

Εἶναι κι οἱ δυὸ καθισμένοι στὴ σκοτεινὴ κουζίνα. Μέσα, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ δωμάτια κοιμᾶται ὁ κύριος Μέρσελ, στὸ ἄλλο ἡ κυρία Μέρσελ. Ὁ Κάρλ πῆγε στὴ συγκέντρωση τοῦ ΚΚΓ.

Τράβηξαν δυὸ καρέκλες τὴ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη καὶ κάθισαν μὲ τὴν πλάτη γυρισμένη στὴ σόμπα πού ἔχει στὸ μεταξὺ κρυώσει. Ἡ πόρτα πού βγάζει στὸ μπαλκονάκι τῆς κουζίνας εἶναι ἀνοιχτή. Ὁ ἄνεμος ἀνεμίζει ψηλὰ τὴ βουάλ κουρτίνα τῆς πόρτας. Ἐξω —πάνω ἀπὸ τὴ διπλανὴ καὶ ζεστὴ αὐλὴ ὅπου ἀκούγεται τὸ ραδιόφωνο— ἀπλώνεται σκοτεινὸς ὁ νυχτερινὸς οὐρανὸς μὲ τὰ κατάχλομα ἀστέρια του.

«Θὰ ἦθελα», εἶπε ὁ Πίνεμπεργκ σφίγγοντας γλυκὰ τὸ χέρι τοῦ Μαναριοῦ, «νὰ εἶναι λίγο ὁμορφο τὸ σπίτι μας. Ξέρεις...» —προσπαθεῖ νὰ τὸ περιγράψει— «νὰ

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)